10 stepenica, 10 ciljeva, 10 zadataka...

Jedna od istaknutih interesnih grupa građana u okviru projekta *Rijeka - zdravi grad* Interesna je grupa građana za podršku osobama s invaliditetom. Ciljevi postavljeni u sklopu ove Interesne grupe bili su prvenstveno eliminirati SVE vrste barijera u odnosu na osobe s invaliditetom.

Utvrđeni su zadaci na osnovu kojih su kroz programe i aktivnosti istaknute potrebe i ostvareni ciljevi.

Osvijestiti potrebe o životu osobe s invaliditetom – protiv predrasuda prvenstveno je moguće putem neposredne komunikacije, a zatim pružanjem informacija putem svih vrsta medija. Od početka rada grupe tiskani su materijali u obliku brošura, letaka, vodiča i priručnika, a svaka od navedenih tiskovina uz edukativnu ulogu i značaj imala je za cilj osvijestiti i smanjiti predrasude te razviti međusobnu toleranciju. Danas, u vrijeme korištenja interneta i prezentiranja tiskovina u *on line* verziji otvaraju se mogućnosti neposrednog dobivanja informacija što predstavlja izuzetan značaj osobama s urođenim ili stečenim invaliditetom.

Aktivno uključivanje osoba s invaliditetom i suradnja osoba s invaliditetom ostvaruje se kroz pokrenuti projekt *Tolerirajmo različitosti – Moj prijatelj u invalidskim kolicima*. Posebno je značajan za aktivno uključivanje osoba s invaliditetom *Debatni klub* koji djeluje u sklopu Gradskog vijeća i Kolegija učenika *Rijeka - zdravi grad*, a uključuje učenike posebnog odjeljenja Ekonomske škole Mije Mirkovića. Slijedi projekt *Otklonimo barijere* gdje osobe s invaliditetom aktivno sudjeluju u rješavanju pristupnih rampi te rješavanju ostalih *barijera* koje im otežavaju svakodnevan život. Kvalitetnom organizacijom slobodnog vremena, putem uključivanja djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom u likovne radionice te radionice keramike, došlo je do osnutka Galerije kreativnosti DMS koja je smještena u prostorijama Društva multiple skleroze Rijeka, a čiji su radovi isključivo vezani za autorski rad osoba s invaliditetom.

Dostupnost informacija osobama s invaliditetom ostvaruje se pružanjem informacija neposredno te putem određenih radijskih i TV emisija koje su pokrenute povodom godine jednakih mogućnosti. Slijede informacije putem web stranica Grada, s naglaskom na pružanje poticaja i potpore od strane grupe za izradu vlastitih stranica udrugama koje okupljaju osobe s invaliditetom i otvaranjem mail adresa kako bi informacije bile što dostupnije i komunikacija što kvalitetnija. Time se ostvaruje informiranost ne samo osoba s invaliditetom, koje u prosjeku čine 10% do 13% populacije, nego informiranost stanovništva u cjelini.

Obrazovanje, zapošljavanje, materijalna neovisnost u vremenu kada sve veći broj mladih studira je posebno važna, stoga je i osnovana udruga studenata s invaliditetom koja u suradnji s Gradom i studentskim službama rješava probleme s kojima se studenti s invaliditetom susreću. Što se tiče zapošljavanja, ono ostaje još uvijek na razini poticaja, podrške te aktivnog uključivanja u projekte, prvenstveno one koji se provode uz potporu EU. Grad Rijeka kao jedinica lokalne samouprave iznad svega poštuje zakonsku regulativu o zapošljavanju osoba s invaliditetom u odnosu na broj zaposlenih redovne po-

pulacije.Do 31. prosinca 2011. na trideset pet (35) zaposlenika dolazila je jedna (1) osoba s invaliditetom, do 31. prosinca 2014. očekuje se na dvadeset pet zaposlenika (25) jedna (1) osoba s invaliditetom, a do 31. prosinca 2017. na dvadeset zaposlenika (20) jedna (1) osoba s invaliditetom. Ukupan broj zaposlenih u Gradu Rijeci iznosi 462, od kojih je 19 osoba s invaliditetom.

Skrb o zdravlju osobe s invaliditetom jedan je od najvažnijih zadataka Interesne grupe građana za podršku osobama s invaliditetom, a potrebno je istaknuti inicijativu u organizaciji ginekoloških pregleda za žene u invalidskim kolicima, kao i podršku pri realizaciji i osnivanju Ginekoloških ambulanti za žene s invaliditetom. Nadalje, osigurana su inicijalna sredstva za osnivanje stomatološke Ambulante za djecu s teškoćama u razvoju. Redovno se organiziraju zdravstvena predavanja i tribine u Gradskoj vijećnici Grada Rijeke. Često se pozivaju i uključuju eminentni stručnjaci iz zemlje i inozemstva, vezano za određene zdravstvene potrebe i probleme, kada su uz osobe s invaliditetom i roditelje prisutni i zdravstveni djelatnici različitih profila, a često i studenti (Medicinskog, Filozofskog, Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta), odnosno buduće stručno osoblje koje je ili će biti uključeno u rad s osobama s invaliditetom.

Psiho – socijalna podrška osobama s invaliditetom ostvaruje se u sklopu *Zdravoga grada* jer je organizirana Ljetna škola za mentalno zdravlje osoba s invaliditetom, namijenjena osobama s invaliditetom, roditeljima djece s teškoća u razvoju i stručnom osoblju. Organizirane su terapijske radionice za roditelje i uključivanje psihoterapeuta/ psihologa u rad Udruge, kroz projekte i putem redovnog zapošljavanja. Time se nastojala pružati dodatna podrška uz postojeće raspoložive oblike pomoći i podrške. Socijalni status uključuje razne oblike pomoći koje je moguće ostvarivati putem Socijalnog programa i uz neposrednu podršku udruga.

Bavljenje sportom – održavanje psiho-fizičke kondicije predstavlja aktivno uključivanje osoba s invaliditetom u projekt *Kretanjem do zdravlja*, a podršku u provedbi projekta čine članovi planinarskih društava grada Rijeke. Za djecu i mlade do 21. godine pokrenute su Riječke sportske igre. Tu je i projekt *Plešimo zajedno*, s posebnim naglaskom na grupu *Magija* koja ostvaruje vrhunske plesne nastupe, a čine je članovi Udruge osoba s cerebralnom i dječjom paralizom. Bavljenje određenim sportovima moguće je u sklopu Sportskog saveza za osobe s invaliditetom čija je predsjednica renomirana paraolimpijka Milka Milinković.

Uključivanje u kulturna zbivanja provodi se kroz Festival stvaralaštva i postignuća djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom, koji je jedinstven te vrste u Republici Hrvatskoj, a 2012. godine proslavio je desetu obljetnicu, nastupom više od četiristo sudionika. Festival uključuje glazbene i plesne nastupe, recitacije i igrokaze, a brojem posjetitelja predstavlja poseban kulturni događaj u gradu. Neophodno je istaknuti, vezano za uključivanje osoba s invaliditetom u kulturna zbivanja, Forum kazalište koje uz redovnu populaciju, uključuje i osobe s invaliditetom. Forum često svoja gostovanja ima i u školama, a predstave se pripremaju s obzirom na vrstu kazališta o aktualnim događanjima, nerijetko i o problemima s kojima se u svakodnevnom životu susreću osobe s invaliditetom i njihovi roditelji. Prezentacija Sajma kreativnosti, odnosno osnivanje Galerije DMS, kao i projekt *Svatko ima svoje ogledalo*, čiji su nositelji mladi s autističkim poteškoćama, dokazuju svoju prisutnost i mogućnost uključivanja u kulturna zbivanjima Rijeke.

Uključivanje u politiku osoba s invaliditetom moguće je prepoznati kroz projekt *Susret sa saborskim zastupnicima* gdje su osobe s invaliditetom u neposrednoj komunikaciji i u mogućnosti predlaganja i djelovanja na izradu zakonske regulative. Dobar je primjer i izravno sudjelovanje u izradi svojevrsnog dokumenta o zdravom stanovanju i korisnim savjetima za zdravo stanovanje osoba s invaliditetom.

Suradnja s udrugama i osobama s invaliditetom ojačana je pokretanjem projekta *Otvorimo vrata udruge – Dobro došli! - Obilježimo datume - istaknimo potrebe* pomoću kojega smo upoznali mnoge građane s problemima i potrebama osoba s invaliditetom te time pružili mogućnost suradnje s njima. Uspostavljeni su kontakti, zajednički su pokrenuti projekti suradnje u obilježavanju Svjetskog dana bolesnika, Međunarodnog dana invalida i Europskog Dana susjeda, organiziran je niz zajedničkih izložbi radova, posjeta udrugama osoba s urođenim i stečenim invaliditetom, aukcija slika, sudjelovanja na sajmovima Rijeka, Zagreb, Osijek, Vinkovci, što nadasve ističe dobru suradnju kako s udrugama, tako i s roditeljima djece s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom u sklopu projekta *Rijeka - zdravi grad*.

Mr. sc. Irena Deže Starčević, prof.
voditeljica projekta
irena.starcevic@rijeka.hr